

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Bendrasis Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 22/22
2022 m. vasario 2 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje T-399/19
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo / Komisija
(Skundo atmetimas)

Bendrasis Teismas panaikina Komisijos sprendimą atmesti Lenkijos didmenininkės pateiktą skundą

Komisija nepaisė šios Lenkijos didmenininkės procesinių teisių per procedūrą, kuri užbaigta priimant šį sprendimą

2011–2015 m. Europos Komisija ėmėsi priemonių dujų rinkų veikimui Vidurio ir Rytų Europoje ištirti. Ji pradėjo tyrimą dėl *Gazprom PJSC* ir *Gazprom export LLC* (toliau kartu – *Gazprom*) vykdomo dujų tiekimo aštuoniose valstybėse narėse, t. y. Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Lenkijoje ir Slovakijoje (toliau – atitinkamos šalys).

2015 m. balandžio 22 d. Komisija išsiuntė *Gazprom* prieštaravimo pareiškimą¹; ji nurodė, kad *Gazprom* piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi atitinkamų šalių nacionalinėse gamintojų grandies didmeninio gamtinių dujų tiekimo rinkose, sudarydama laisvo dujų judėjimo tose šalyse kliūtis ir taip pažeisdama SESV 102 straipsnį, pagal kurį toks piktnaudžiavimas draudžiamas.

Prieštaravimo pareiškime Komisija nurodė, jog dujas Lenkijai *Gazprom* tiekė su sąlyga, kad didmenininkai suteiks tam tikras garantijas dėl dujų transportavimo infrastruktūros. Šios garantijos apėmė ieškovės, Lenkijos didmenininkės *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.*, sutikimą, kad *Gazprom* labiau kontroliuotų, kaip valdomos investicijos į vieno iš pagrindinių tranzitinių dujotiekių Lenkijoje – Jamalo dujotiekio – Lenkijos dalį (toliau – Jamalo prieštaravimai).

2018 m. gegužės 24 d. Sprendimu² Komisija patvirtino ir pripažino privalomais *Gazprom* pasiūlytus galutinius įsipareigojimus dėl Komisijos iškeltų konkurencijos problemų ir užbaigė šios bylos administracinę procedūrą.

Vykstant šiai procedūrai 2017 m. kovo 9 d. ieškovė pateikė skundą, jame nurodė *Gazprom* piktnaudžiavimo praktiką, tai iš esmės sutapo su prieštaravimo pareiškime Komisijos iškeltomis problemomis. Šiame skunde teigiama, kad, 2009 m. ir 2010 m. ieškovei susidūrus su tiekimo trūkumu, *Gazprom* sudarė sutartį dėl papildomo dujų kiekio tiekimo su sąlyga, kad sustiprins savo įtaką Jamalo dujotiekio Lenkijos dalies valdymui (toliau – teiginiai dėl infrastruktūros sąlygų). Šiais teiginiais iš dalies atskleidžiama praktika, panaši į tą, kuri nurodyta Jamalo prieštaravimuose.

2018 m. sausio 23 d. Komisija raštu nurodė ieškovei, kad ketina atmesti skundą, ir pasiūlė jai per keturias savaites pareikšti savo nuomonę (toliau – raštas apie ketinimą atmesti). 2019 m. balandžio 17 d. Sprendimu (toliau – ginčijamas sprendimas)³ Komisija atmetė ieškovės pateiktą skundą.

¹ 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal [SESV 101 ir 102] straipsnius tvarkos (OL L 123, 2004, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 81).

² 2018 m. gegužės 24 d. Europos Komisijos sprendimas C(2018) 3106 *final* dėl procedūros pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnį ir EEE susitarimo 54 straipsnį (byla AT.39816 – Gamintojų grandies dujų tiekimas Vidurio ir Rytų Europoje) (OL C 258, 2018, p. 6). Ieškovė pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo; tą ieškinį Bendrasis Teismas atmetė 2022 m. vasario 2 d. Sprendimu *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo / Komisija (Gazprom įsipareigojimai)*, T-616/18 (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 21/22).

³ 2019 m. balandžio 17 d. Komisijos sprendimas C(2019) 3003 *final*, susijęs su skundo atmetimu (byla AT.40497 – Lenkijos dujų kainos).

Nagrinėdama skunde pateiktus teiginius Komisija atskyrė sutapusiuosius su konkurencijos problemomis, dėl kurių *Gazprom* pasiūlė įsipareigojimus, nuo kitų ir, kiek skundas susijęs su šia antra teiginių kategorija, ji atmetė teiginius dėl infrastruktūros sąlygų.

Ieškovė pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo; Bendrojo Teismo aštuntoji išplėstinė kolegija šį ieškinį patenkino.

Bendrojo Teismo vertinimas

Bendrasis Teismas pirmiausia nagrinėja ieškovės argumentus, susijusius su tuo, kad Komisija pažeidė jos teisę būti išklausytai ir informuotai per gavus jos skundą pradėtą administracinę procedūrą.

Šiuo atžvilgiu Bendrasis Teismas priminė, kad pagal Reglamento Nr. 773/2004 7 straipsnio 1 dalį, jei remdamasi turima informacija Komisija mano, kad nėra pakankamo pagrindo imtis veiksmų dėl skundo, ji informuoja skundo pateikėją apie savo motyvus ir nustato terminą, per kurį jis gali raštu pareikšti savo nuomonę.

Remiantis šia nuostata ieškovei išsiųstame rašte dėl ketinimo atmesti Komisija, be kita ko, nurodė, kad nėra pakankamo pagrindo toliau tirti teiginius dėl infrastruktūros sąlygų, nes tikimybė, kad bus nustatyta, jog *Gazprom* pažeidė SESV 102 straipsnį, yra nedidelė. Ši preliminarinė išvada pagrįsta dviem pagrindais: *Urząd Regulacji Energetyki* (Lenkijos energetikos reguliavimo tarnyba) sprendimu, kuriuo pagal Europos Sąjungos dujų sektorių reglamentuojančias teisės nuostatas Jamalo dujotiekio Lenkijos dalies operatorius *Gaz-System S.A.* sertifikuojamas kaip nepriklausomas sistemos operatorius (toliau – sertifikavimo sprendimas), ir Lenkijos Respublikos ir Rusijos Federacijos santykių dujų sektoriuje „tarpvyriausybiniu kontekstu“.

Ginčijamame sprendime grįsdama išvadą, kad tikimybė nustatyti su teiginiais dėl infrastruktūros sąlygų susijusį pažeidimą yra maža, Komisija nurodė sertifikavimo sprendimą, tačiau, kaip antrą pagrindą, ji taip pat nurodė vadinamąją valstybės veiksmis grindžiamą išimtį.

Bendrasis Teismas primena, kad valstybės veiksmis grindžiama išimtis (ji taikoma siaurai) leidžia į SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo sritį neįtraukti konkurenciją ribojančio elgesio, kai šis elgesys atitinkamoms įmonėms yra privalomas remiantis nacionalinės teisės aktais, dėl jais sukurto teisinio pagrindo arba dėl nacionalinių valdžios institucijų daromo nenugalimo spaudimo.

Bendrasis Teismas pažymi, kad ši išimtis nėra nurodyta rašte apie ketinimą atmesti, išsiųstame prieš priimant ginčijamą sprendimą. Atsižvelgdama į ypatingą valstybės veiksmis grindžiamos išimties, atleidžiančios nuo atsakomybės, pobūdį ir į tai, kad jurisprudencijoje nepripažįstama galimybė ją taikyti, kai spaudimą vykdo trečioji valstybė, Komisija tame rašte apie ketinimą turėjo aiškiai įspėti ieškovę, jog savo išankstinį vertinimą grindžia galimu šios išimties taikymo atveju, kad ieškovė galėtų būti išklausyta šiuo klausimu. Bendrojo Teismo nuomone, Komisija negalėjo tikėtis, kad ieškovė įžvelgs tokį numanomą pagrindą iš minėtame rašte pateiktos informacijos.

Taigi **nepateikdama šios informacijos rašte dėl ketinimo atmesti Komisija neįvykdė** Reglamento Nr. 773/2004 7 straipsnio 1 dalyje numatytos **pareigos informuoti ieškovę**. Be to, atsižvelgdamas į bylos medžiagą, Bendrasis Teismas mano, kad, jei nebūtų šio Reglamento Nr. 773/2004 pažeidimo, ginčijamo sprendimo turinys būtų kitoks, kiek tai susiję su jo motyvavimu remiantis valstybės veiksmis grindžiama išimtimi, vadinasi, dėl šio pažeidimo reikia panaikinti šį sprendimą.

Vis dėlto toks panaikinimas pateisinamas tik tuo atveju, jei Komisijos išvada, kad tikimybė nustatyti *Gazprom* pažeidimą, susijusį su teiginiais dėl infrastruktūros sąlygų, yra nedidelė, negali būti pagrįsta kitu ginčijamame sprendime pateiktu pagrindu – sertifikavimo sprendimu.

Bendrasis Teismas konstatuoja, kad Komisija negalėjo teikti lemiamos reikšmės šiam sertifikavimo sprendimui, neatsižvelgdama į tai, kad pagal jo rezoliucinę dalį kompresorių ir matavimo stočių, esančių Jamalo dujotiekio Lenkijos dalyje, eksploatacija, kurią vykdė ieškovei ir *Gazprom*

priklausanti bendra įmonė, turėjo būti perduota *Gaz-System*, ir į šio perdavimo neįvykdymo aplinkybes.

Bendrasis Teismas taip pat pažymi, kad remdamasi sertifikavimo sprendime pateiktomis išvadomis ir vertinimais, susijusiais su investicijomis į Jamalo dujotiekio Lenkijos dalį, Komisija susiaurino skunde išdėstytus teiginius ir vertino juos tik tiek, kiek jų turinys sutampa su prieštaravimo pareiškime išdėstytų Jamalo prieštaravimų turiniu, nors nurodyta praktika buvo kitokio pobūdžio ir neapsiribojo vien investicijų klausimais.

Dėl šių priežasčių Bendrasis Teismas mano, kad **Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai savo išvadą, kad tikimybė nustatyti *Gazprom* padarytą SESV 102 straipsnio pažeidimą, kiek tai susiję su teiginiais dėl infrastruktūros sąlygų, yra nedidelė, grindė sertifikavimo sprendimu.**

Dėl šios akivaizdžios vertinimo klaidos ir dėl anksčiau konstatuoto Reglamento Nr. 773/2004 7 straipsnio 1 dalies pažeidimo, susijusio su tuo, kad Komisija neįvykdė pareigos informuoti ieškovę apie sprendimo motyvavimą valstybės veiksmais grindžiama išimtimi, Bendrasis Teismas panaikina ginčijamą sprendimą.

PASTABA: Apeliacinis skundas tik teisės klausimais dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties gali būti paduotas Teisingumo Teismui per du mėnesius ir dešimt dienų nuo tokio sprendimo ar nutarties įteikimo dienos.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinys pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Bendrojo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106